

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po cenicu •

Beograd, 3 mart 1939
God. X • Broj 9.

Za dobre odnose i čiste račune

Sokolstvo ne pozna neprijateljskih naroda, sem ako se ti narodi pokažu neprijatelji prema našem narodu. Zato — ne ulažeći u pitanja spoljne politike odgovornih faktora — mi od srca pozdravljamo svako izgrađivanje dobrih odnosa između naše i drugih država, pod pretpostavkom, naravno, da je zasnovano na punoj jednakosti i ponosu našeg naroda i na oprobanoj načelu: što čistiji računi, u toliko trajnija ljubav!

Prirodno je da, u vremenima kada nacionalni princip dobija na važnosti, u dobrim odnosima između država znatnu ulogu igra i pitanje nacionalnih manjina. Zato mi i razumemo da na pr. Nemci ili Italijani, kao naročit dokaz dobrih odnosa naše države prema njima, smatraju to što su nemačke i italijanske manjine u Jugoslaviji dobro tretirane i što im se ne smeta, da se osećaju duhovno složne sa svojim sunarodnjacima preko granice. Ali zato ćemo i mi tek onda moći verovati da su odnosi drugih država prema nama dobri, ako i našim manjinama kod njih, u istoj meri bude omogućeno da se smatraju duhovno spojeni sa narodom u Jugoslaviji, i ako se to njihovo osećanje ne tretira kao neprijateljski čin prema odnosnoj državi.

Više od toga ne tražimo ni mi, ni naše manjine. Nikada se naš narod nije bavio planovima odnarođivanja, niti stvaranja komplikacija između susednih država, ma koliko da su se ti planovi prema njemu kroz stoleća upotrebljavali. Sama činjenica što postoje tolike inorodne kolonije u pojedinih krajevima Slovenačke, Hrvatske, Slavonije i Vojvodine, pokazuje da se, sve do pre dvadeset godina, na vlastitom tlu naš element nalazio u teškoj defanzivi. A ako su ti strani kolonisti delimično postajali Hrvati ili Slovenci (Srbi manje, zbog razlike u veri), bila je samo posledica prirodnog zakona asimilacije, koga ni najodlučniji zagovornici nacionalnog principa u Nemačkoj ili Italiji ne poriču. Pa, kao što se u Nemačkoj smatra prirodnim, da se potomci bivših Poljskih Slovena, ili Štajerskih Slovena, danas smatraju Nemcima, ili da je Mirko Jelušić, rođen kao Hrvat, ali živeći u Beču, postao stoprocentni nacionalsocijalistički pisac, — može još manje da se prigovori činjenici, što se pojedini Nemci, koji su se, pre stotina godina, u cilju infiltracije, i protiv volje domaćeg elementa, doselili u naše krajeve, sada osećaju Hrvatima ili Slovencima. I kao što u nas nikome niti na pamet ne pada da šaljemo u Štajersku naročite propagatore, koji će ljude slovenačkog imena i porekla, ali koji više ne govore slovenačkim jezikom (dakle, koji su virtuelno postali Nemci), uče slovenačkom, kao materinjem jeziku (dakle, da ih stvarno preobražuju u Slovence), — tako isto ne možemo nikako da shvatimo vest, objavljenu nedavno u nemačkoj štampi, a zabeleženu i od zagrebačkih »Novosti«, da je »Nemačka Akademija« u Minhenu poslala u Osijek svog izaslanika da »tamo otvori specijalni tečaj za Nemce, koji više ne govore, ili koji su zaboravili nemački jezik«.

Šta to praktično znači, da »više ne govore nemački«, — ako li ne to, da su se ti sinovi nemačkih doseljenika, po najosnovnijim prirodnim zakonima asimilirali i postali Jugoslaveni, kao što je Sušnik u Beču bio Nemač, i toliki drugi, poreklom naši ljudi. Jer da ovi nisu taj jezik zaboravili pod ničijim pritiskom, jasno je svakome koji zna, da su, do pre 20 godina živeli u državi, koja je favorizovala germanstvo, a u Jugoslaviji su posvuda imali nemačke škole, crkve i novine. Znamo čak slučaja pojedinih lekara, advokata itd., u Bačkoj i Sremu, koji su završili univerzitet kao ubeđeni Hrvati, čija se braća i danas osećaju Hrvatima, dok se oni — zahvaljujući takvoj vrsti propagande — danas preobratili u Nemce! Znamo ljudi, kojima su roditelji dali ime Branimir i Mirko, što znači da su im se još očevo osećali Slovenima, pa su i oni sami odgojeni kao takvi, da sada najednom postanu šefovi inorodnih grupa u našim krajevima. Znamo šta više takvih koji su, sa mnogo volje, radili u Sokolstvu, hrvatskom i jugoslovenskom pa su se sada, pod takvim uticajima, najedanput setili, da — nisu Jugoslaveni! Može doduše, da nam se kaže da je to njihova stvar, ali je naša stvar da utvrdimo da sve to u stvari predstavlja denacionalizaciju jugoslovenskog elementa u Jugoslavenskoj državi, sa kojom se ni jedan svesni narod ne može da pomiri. Jer na taj način je mogao da dode neki propagator iz vana pa da i Štrosmajera uči »zaboravljenom jeziku njegovih dedova«; a ko nam kaže da i među tima koji se danas tobože »vraćaju naciji«, nema neki budući Štrosmajer?

Mi smo zato da se svima manjinama u našoj državi dadu sva narodna prava, uz uslov, naravno, da ta ista prava imaju i naše manjine u drugim državama. Ali pošto nemamo nikakvih namera da tolike milijone Slovena koji su se pretopili u druge narode, sada vraćamo sebi (a svesni smo da bi to izazvalo i nemoguć haos u celom svetu!), to sa punim pravom tražimo da se tim metodama i kod nas stane na put. To utoliko pre što propaganda o kojoj je reč, već poseduje i mape takozvanog Podravskeg koridora, do Vojvodine; što se tu radi i o kupovanju zemljišta; i što parole o nemogućnosti da, ma ko odoli izvesnom valu, imaju naročit psihološki učinak, čak i na po neke elemente, koji ni po poreklu ne pripadaju inorodnim manjinama.

Masarykov dan

Utorak, 7 marta, navršava se 89 godina od rođenja velikog Prezidenta osloboditelja Čehoslovačke republike i jednog od najvećih prijatelja Jugoslavena, T. G. Masaryka. Ma koliko da je čehoslovački narod u poslednje vreme doživeo teške dane, pod čijim uticajem se još uvek nalazi, svi svesni Česi i Slovaci će se toga dana sa najdubljim pijetom setiti velikog oca otadžbine, genijalnog mislioca i neustrašivog borca za pravdu i za slobodu. I pored tih teških prilika, i ove će godine sve škole u Češkoj posvetiti bar jedan sat sećanju na »tatička Masaryka«, a komemoracije i akademije biće priređene u velikom delu prosvetnih udruženja. Sokolstvo će, kao i do sada, u tome prednjačiti, pa će sve sokolske jedinice u Čehoslovačkoj toga dana okupiti svoje članstvo, da ga potsete na divan primer istrajnosti i na nepokolebljivu veru Prezidenta osloboditelja, koja ga je i u najtežim danima predvodila i davala mu snage da se bori za slobodu svoga naroda.

Jugoslovensko Sokolstvo je u prezidentu Masaryku gledalo uvek, ne samo najvišeg savremenog predstavnika bratskog naroda, koga je duboko poštovalo, nego i jednog od najdelotvornijih prijatelja slobode i napretka jugoslovenskog naroda, prema kome je osećalo duboku zahvalnost i iskreno ga volelo. Zato se mi, i na ovogodišnji 7 mart, sa najdubljim pijetom sećamo velikog slovenskog genija i borca, sa najživljom željom da njegova uzvišena nauka doživi što pre pun uspeh na korist čehoslovačkog naroda i čitavog čovečanstva.

Primer propagande za sokolsku štampu

Sokolsko društvo Vrhnika priredilo je vrlo uspešno Nedelju sokolske štampe, sa vrlo dobro uredenom izložbom svih sokolskih listova u zemlji. Izložba je bila priređena na glavnom trgu, u prostorijama glavne trafike, i pokazala je lep uspeh, tako da je sokolska štampa dobila priličan broj novih pretplatnika.

ISTINA

Etnička vrednost i vrlina istine isticanja je uvek: i u religijama, i u filozofiji, i u pedagogiji, pa i u političkim naukama. Sav smisao ljudskog i društvenog napretka nalazi se u traženju istine, kao apsolutne vrednosti. Težnja čovečijeg duha prema istini dovela ga je do najviših naučnih stvaranja i otkrića.

Najveći ljudski umovi bili su ujedno i najveći pobornici i branioci istine. U odbranu istine pale su najkрупnije ličnosti čovečanstva: Sokrat, Galilej, Hus...

U odbranu istine podnosili su žrtve i čitavi narodi, kao i mnogobrojni znani i neznani pojedinci. Pa i pored svih tih stradanja zbog traženja istine, čovečiji duh nikada nije prestajao da traži tu istinu. Ceo materijalni i duhovni napredak ima kao polaznu tačku težnju prema istini.

Principi istine, koji predstavlja apsolutnu vrednost, mora da dolazi do svog punog izražaja i u svakom društvenom, nacionalnom, političkom i državnom životu. Platon, govoreći o politici, uzeo je etiku istine kao osnov vođenja politike. U grbu slovenske države Čehoslovačka stavljen je kao masarikovski i državni simbol reči: »Istina pobeđuje«.

O potrebi istine u vođenju nacionalnih poslova na lapidaran način ukazao je naš veliki naučnik, Jovan Cvijić. U svome značajnom govoru o nacionalnom radu, održanom u Beogradu 1907 godine, Cvijić je izrekao reči:

»O našim narodnim pitanjima treba obaveštavati naučne krugove i javno mnjenje u svetu. Pri ovome ne treba misliti, kao što se i kod nas još gdešto misli, da je moguće podvaliti. Naši protivnici takve će podvale obelodaniti. Za svako pravo i za svaku akciju Srbije treba strani svet dobiti i raspoložiti istinitim i što je moguće preciznijim dokazima. Naročito ne treba upotrebljavati poznate šovinističke fraze. One kod nas zbog izvesnih asocijacija mogu proizvesti oduševljenje, a kadšto i nešto kazuju. Ali strani svet nema srpska nacionalistička osećanja i za njega su to gole fraze, koje će on tumačiti kao oskudicu dokaza i znak nezrelosti. Takav način nacionalnog rada i odbrane škodi dakle u stranom svetu onoliko isto koliko i podvale«.

Ovo što se odnosi na nacionalan rad, odnosno na nacionalnu politiku, u punoj meri odnosi se na svaki oblik političkog rada, pa i na sve oblike nacionalno-državne politike. Možda je teško naći na veću i kobniju pogrešku od shvatanja, da u političkom životu i u politici ne treba tražiti mesto i skrovište za istinu. Ovakvo shvatanje u toliko je strašnije, ako nije iskazano radi osude ovakvog mišljenja, već naprotiv kao akciona izrečena sa jednog od najodgovornijih mesta.

Istina ide zajedno sa slobodom mišljenja i trpeljivošću. Čuveni engleski publicista, Vikem Stid, vrlo skoro napisao je jednu knjigu o štampi. Tu je, između ostalog, kazao:

»Trpeljivost pretpostavlja da nema jedne jedine apsolutne po-

litičke i socijalne istine. Ona ne samo što priznaje, već upravo traži kritiku i slobodu kritikovanja; a sloboda kritike čuvar je lične slobode i izvor napretka u znanju i delanju«.

Govoreći dalje o političkoj slobodi Stid kaže:

»Politička sloboda nije u jednom smislu. Ona se sastoji, u negativnom smislu, u pristanku da svaki može da i drukčije misli i radi, a u pozitivnom u saznanju da razna mišljenja u jednoj zajednici čine život bogatijim. Društvo je slobodno kad njegovi običaji i zakoni ostavljaju široke mogućnosti individualnoj misli i ličnoj akciji, a ograničava samo one aspekte slobode koji bi, kad bi bili neograničeni, sprečavali druge od uživanja slobode«.

Do prave istine može se doći samo slobodom misli i savesti. Dakle i do istine o nacionalnim potrebama i najboljem sređivanju međusobnih odnosa može se doći samo tražeći istinu i omogućavanjem slobode misli i savesti.

Kada se postavlja dijagnoza moraju se prethodno upoznati svi simptomi. To je naučna metoda za pronalaženje istine. Ova ista metoda mora se primenjivati i u društvenoj i nacionalnoj organizaciji.

Na taj način i sva »pitanja« iz oblasti nacionalnog života, posmatrana kroz prizmu istine, dobijaju svoj pun sadržaj i vrednost kao i mogućnost pravog rešenja.

Sokolstvo je uvek bilo i biće za slobodu misli i za istinu. Puna istina i sloboda misli omogućuje poznavanje stvari i njihovo postavljanje na određena mesta. Mi smo uvereni da će se kroz istinu i slobodu misli naći pravi putevi, kojima će se poslužiti najboljem rešenju aktuelnih problema našeg naroda i države.

Dr. M. D.

ZA NAŠU VOJVODINU!

Srpsko društvo »Sloga«, za širenje gospodarskih i prosvetnih ciljeva u Vojvodini održalo je u zgradi Matice srpske skupštinu. Novine javljaju da je tom prilikom Toma Iskruljev održao predavanje o položaju Srba u Vojvodini, te je rekao, da su nekoć čista srpska sela sada za srpstvo izgubljena. Nekada čisto srpsko selo Miletić danas ima svega oko stotinu Srba. Šajkaška, nekadašnja kolevka srpstva u Vojvodini, također je nacionalno ugrožena. U Šajkaškom sv. Ivanu ima preko polovica stranaca, a u Čurugu i Zablju već ih je oko 30 od sto.

Na koncu je govornik tražio, da se ojača slovenski element u Vojvodini naseljivanjem seljaka iz Hrvatske i Šumadije, te je pozvao Srbe, da imaju uvek pred očima lozinku, »svoj k svome!«

JUGOSLOVENSKE MANJINE U NEMAČKOJ

»Slovenec« javlja, da je dr. Josip Tischler, vođa Slovenaca u Koruškoj, profesor gimnazije u Beljaku, otpušten iz službe. Ova je odluka iznenadila sve Slovence. Protiv ove odluke podneće se žalba na najvišu nemačku prosvetnu vlast u Berlinu.

Sednica Izvršnog odbora Saveza Sokola K. J.

Dana 25 i 26 pr. meseca održana je u Beogradu, pod predsedanjem prvog zamenika starešine br. E. Gangla, sednica Izvršnog odbora Saveza SKJ, na kojoj su bili i zamenici starešine br. Belajčić i Smiljanić, kao i gotovo svi izvestici i članovi Izvršnog odbora.

Pored redovnih poslova, na sednici su raspravljana i neka važnija pitanja, a u središtu pažnje bile su dve stvari: predlog saveznog budžeta za 1939/40 godinu i izveštaj Odbora za proučavanje pitanja sokolske organizacije.

Predlog budžeta, koji je na osnovu traženja pojedinih saveznih odbora i oteka izradio savezni Gospodarski oteka, pretresen je samo načelno, sa gledišta opšte sokolske politike, a izabran je poseban odbor sa zadatkom da ga prouči u pojedinostima i da u duhu učinjenih načelnih napomena predloži eventualne izmene.

U načelnoj raspravi naglašena je potreba da se povećaju autonomni prihodi, barem toliko da se iz njih mogu pokrивati sve redovne potrebe Saveza. U tu svrhu treba da se ispituju mogućnosti uštede u izdancima, te povišenja Saveznog poreza i iznalaženja drugih izvora vlastitih prihoda.

Zamenik starešine, br. Belajčić, podneo je iscrpan izveštaj o radu i predložima Odbora, koji je imao zadatak da ponovo prouči pitanje nove teritorijalne raspodele župa i revizije sokolskih jedinica, kao i pitanja koja su s time u vezi.

Prilike u Sokolstvu i van njega, u današnjim vremenima, nameću svima odgovornim sokolskim činionicima — veli se u izveštaju — tešku dužnost da brižljivo, temeljito i svestrano ispituju i ocene sve okolnosti od kojih zavisi da naše Sokolstvo može, sada i u budućnosti, da u punoj meri razvija svoj rad. Odbor se nije zabavio ovim problemom u svoj njegovoj složenosti i u celom njegovom obimu, nego se ograničio na nekoliko pitanja koja se odnose na sokolsku organizaciju, administraciju, jedinstvo voćstva i unutrašnji red i disciplinu.

Na prvom mestu rasmotreno je **pitanje osnovnih sokolskih jedinica (društava i četa)**. Polazna je misao, da Sokolstvo, po svojoj suštini, mora da bude prisutno svugde gde žive pripadnici našeg naroda, od prestonice pa do najmanjeg naselja, ali da uslovi i mogućnosti rada nisu svugde jednaki i da postoje naročito velike razlike između grado-

va i sela, između uredenih mesta i malih naselja, između sredine povoljne za Sokolstvo i sredine neprijateljski raspoložene itd. S obzirom na to, ukazuje se potreba, da se u sokolskoj organizaciji — pored društava i četa — uvedu i manje, nesamostalne jedinice, koje će imati da rade u manjem obimu, i to u onim granama sokolske radnosti koje im njihove prilike dopuštaju. Kada se te manje jedinice osnaže i kada prilike u njihovim mestima dopuste da one ostvaruju onaj rad koji se traži od društava ili četa, moći će uz predviđeni postupak, da se preobrazu u sve više, samostalne jedinice. Uvođenje ovakvih, nižih jedinica, omogućilo bi da se od četa, kao i od društava, zahteva da ispunjavaju tačno određene uslove, da budu samostalne jedinice; a ukoliko to ne mogu, da se ne moraju brisati, nego da se pretvore u niže, nesamostalne jedinice. Kao nove, nesamostalne jedinice predlažu se: Sokolska bratstva (od najmanje šest odraslih pripadnika), i sokolski poverenici (najviše pet u jednom mestu). I jedni i drugi oslanjali bi se na svoju matičnu jedinicu (društvo, odnosno četu).

Rasmotreno je, dalje, **pitanje nove teritorijalne raspodele župa**. Teritorije sadašnjih župa treba da se smanje, a broj župa poveća. Pri tome treba da služi ovo, kao rukovodno načelo: župa treba da je po prostoru i broju samostalnih sokolskih jedinica tolika, da župska uprava može s obzirom na saobraćajne prilike i svoja raspoloživa lična i materijalna sredstva — da stvarno (efektivno) vodi i nadzire sve jedinice i celokupan rad u župi. Nova raspodela župa imala bi se sprovesti postepeno, onde gde zato postoje potrebni uslovi, a naročito gde postoji središte sposobno da vodi župu.

S tim u vezi raspravljano je i **pitanje grupisanja više župa u radne zajednice**, za važnije zajedničke akcije (list, škole, utakmice, sletovi, privredna akcija, narodno-odbrambena akcija i dr.), po stalnom i određenom planu, ali bez tendencija stvaranja podsaveza ili nečeg sličnog.

U pogledu pitanja **jedinstva sokolskog voćstva, rada i discipline**, naglašena je potreba jakog i jedinstvenog voćstva, koje će celu organizaciju imati čvrsto u rukama i voditi je po smišljenom planu, a na osnovu jasnog gledanja na naše osnovne, državne, nacionalne i sloven-

ske probleme. Podržavanje autoriteta voćstva i vaspitanje najširih sokolskih redova u priznavanju i poštovanju autoriteta vodećih sokolskih funkcija, nameće se kao vrlo važan zadatak u današnjim prilikama. Pri tome se mora strogo voditi računa o tome, da na vodeća mesta u Sokolstvu budu izabrana takva lica, koja po svome sokolskom vaspitanju i po ličnoj vrednosti olakšavaju podržavanje autoriteta funkcije i položaja koje zauzimaju.

S obzirom na potrebu jedinstva sokolskog voćstva potrebno je da i vrhovno voćstvo sokolske politike za celokupnu sokolsku štampu bude čvrsto u rukama nadležnog organa Saveza.

U izveštaju naglašena je, dalje, potreba težnje ka **finansijskoj samostalnosti Sokolstva** stvaranjem što većih vlastitih prihoda. Državna pomoć, na koju Sokolstvo ima puno pravo, na osnovu svoga rada i ispunjavanja vrlo važnih i značajnih, javnih, nacionalnih i kulturnih zadataka, treba da posluži jedino i isključivo za one zadatke za koje, s obzirom na njihovu veličinu i zamašaj Sokolstva, privatne inicijative nisu dovoljne. Svest o tome da Sokolstvo i finansijski stoji na vlastitim nogama od ogromnog je moralnog značaja. Da se to postigne, moraće se od sokolskih pripadnika tražiti veće materijalne žrtve i tražiti novi uslovi za samostalne prihode.

Što se tiče sokolskog poslovanja i administracije, oni se — kako se veli u izveštaju — moraju voditi tako, da od toga ne trpi duh i elan u sokolskim redovima. Odbor pred-

laže da se u Savezu ustanovi naročiti oteka, koji bi u određenom roku temeljito proučio pitanje uvođenja i racionalizacije poslovanja u sokolskoj organizaciji i predložio potrebne reforme.

Na kraju, predviđa se **temeljita revizija svih sokolskih jedinica**, koja bi se u roku od tri meseca imala provesti po utvrđenim načelima.

Posle iscrpne rasprave, izveštaj br. Belajčića, odnosno odbora, je primljen, pa su donesene potrebne odluke, naročito da se za ovogodišnju saveznu skupštinu pripremi poseban elaborat i predlog rezolucije, u duhu izlaganja sadržanih u izveštaju.

Savezni gospodar, br. Nikolić izvestio je da je akcija za pomoć čehoslovačkim izbeglicama završena i da je pola miliona dinara već poslato Čehoslovačkoj Obci Sokolskoj.

Savez bugarskih gimnastičkih društava »Junak« uputio je našem Savezu poziv na proslavu **40-godišnjice osnivanja »Junaka«**, koja će se održati u Sofiji 19 marta o. g. Rešeno je da naš Savez uzme učešća na toj proslavi, sa naročitim delegacijom, kako bi se i tom prilikom manifestovale bratske i prijateljske veze koje u punoj svesrdnosti vezuju obe organizacije.

Raspravljeno je i predlog zbora župskih načelnika i načelnica o načinu izbora Savezne uprave na narednoj Saveznoj godišnjoj skupštini, pa je u tom pogledu usvojen naročiti Poslovnik za glavnu skupštinu Saveza SKJ, koji će biti predložen ovogodišnjoj saveznoj skupštini.

Pročelnik Građevinskog oteka, br. Radulović, podneo je izveštaj o radu odbora za izgradnju Saveznog doma. Rešeno je da se o celokupnoj dosadašnjoj ak-

ciji na tome, izda zvanično obaveštenje.

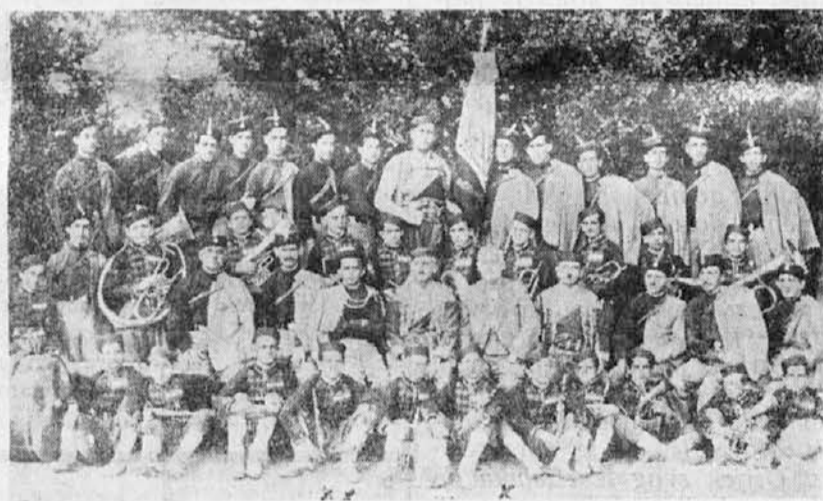
Načelnik, br. Pihler, izvestio je o radu načelnštva i stručnog odbora. Načelnštvo i stručni odbor razrađuju sada gradnju tečajevе za spremanje sokolskih vođa u obliku udžbenika, a pripremaju i priručnik za polaganje ispita kandidata za skraćeni vojni rok. — Vežbe za takmičenja za »Mač Kralja Aleksandra« i za viši razdeo naraštaja su u štampi. Priručnik za streljačke oteke već je izašao iz štampe.

Načelnica, sestra Skalarjeva, izvestila je: od 13—17 februara o. g. održan je u Beogradu Savezni tečaj za žene-sudije, na kome je uzelo učešća 26 sestara iz 13 župa. — Savezna prednjačica održala je tečajevе u toku februara meseca na području mostarske župe. — Ženska komisija F. I. G. zaključila je na svojoj sednici od 15 januara, da se telovežbačke međunarodne utakmice za žene održe u nekoj drugoj državi, ako se odluka o uklanjanju učestvovanja žena u utakmicama na Olimpijadi ne opozove. — Z Balkanijadu, koja je predviđena za septembar o. g., propisane su vežbe na spravama za utakmice višeg deljenja, iste koje su predviđene i za olimpijadu, ali uprošćene. Izbirne utakmice za Balkanijadu održaće se 6 avgusta o. g.

Na osnovu izveštaja **pročelnika socijalnog oteka, br. Stajića**, rešeno je da se odobri potreban kredit za dovršenje oporavišta-doma na Palama kod Sarajeva. Time će taj dom biti potpuno osposobljen, pa će se, od 15 juna o. g., otpočeti njegovim iskorišćavanjem.

Pročelnik građevinskog oteka, br. Radulović podneo je iscrpan izveštaj o radu svoga oteka. Savez je do sada pomogao sokolska društva za podizanje sokolskih domova (društvenih i četnih) sa svotom od oko 24.000.000 dinara. Sokolskih domova ima danas svega 293, a to je veoma malo, kada se ima u vidu da ima preko 2.000 sokolskih jedinica.

Predsednik Prosvetnog odbora br. Stanojević, izvestio je o prosvetnom radu u toku mesecu februara o. g. Izdata je 5—6 sveska »Sokolske misli«, posvećena propagandi trezvenosti i štednje. — Umljeno je Min. prosvete da propisanu tarifu za 1939 godinu, o naplati autorske takse za »Ujdu«, dopuni novom stavkom, koja bi se odnosila isključivo na sokolske jedinice. — Zbor župskih prosvetara zakazan je za 21—22 aprila o. g.

Učesnici iz društva Podgorica na X svesokolskom sletu u Pragu

Sokole, štediti za Petrov slet!

Povodom sokolske »Nedelje trezvenosti i štednje«, 5—12 marta

Slet, — za sokole ta reč sadrži u sebi sve što može da iskaže neiscrpnu radost, pun izliv duše i svu snagu tela. Na sletu Soko preživljava samoga sebe: tada se on ponovno rađa, tada mu oči vide novi svet, nove duše i nove snage. Kad bih mogao, rado bih vas, verujte mi dragi čitaoci, sve preneo u to ushićenje, ako niste imali prilike da sokolujete na jednom sletu. Ali, to se ne može opisati, taj život se ne da prepričavati, jer treba, pre svega, biti Soko, treba dušu zagrejati sokolskom buktinjom, i onda, ono što najteže shvataju oni koji nas Sokole gledaju iz prikrakaja, treba sokolski osećati. Zato, eto, ništa drugo ne mogu da vam rečem nego: **dodite na naš Petrov slet!** Dodite svi da vidite kako će Sokolstvo da preda svoj dar petoletnice svome Prvome Starešini, našem milom Kralju Petru II, u amanet, i kako će da ga moli, da bude i na dalje sa nama, a mi ćemo se ponovo zavetovati da ćemo dostojno ispunjati želje Njegovog uzvišenog Oca, a našeg neprežaljenog Kralja i prijatelja. Da, dodite, jer Petrov slet biće ne samo slavlje Sokolstva, nego će na njemu da se leluja srce celokupnog

jugoslovenskog rodoljublja, svih koji iskreno, odano, hrabro i nekompromisno žele dug život Milom Kralju i napredak našoj velikoj Jugoslaviji.

Kad bih smeo, možda bih kleo svakog Sokola koji ne dođe na Petrov slet, kao što je Knez Lazar kleo svakoga svoga pripadnika koji mu nije došao na polje Kosovo. Ali, neću da kunem, jer onaj ko je zbilja Soko, onaj koji sokolski misli i oseća, taj će i bez moje kletve doći na slet. Samo, želim ovoga puta da poučim svakoga onoga koji bi želeo da dođe a ne može, jer mu srestva to ne dozvoljavaju, kako da pomogne sebi, a kroz sebe i Sokolstvu. To je naša današnja dužnost. Računamo da će nas svaki brat razumeti, i da će svu svoju snagu, svu sokolsku volju i moć upotrebiti, da učini ono što Sokolstvo od njega traži, jer ne sme ni jedan Soko da zaboravi: da je Petrov slet naše ogleдалo kroz koje će nas gledati ne samo celokupan naš narod, naša sadašnja i buduća pokolenja, nego i svi naši prijatelji i neprijatelji širom celoga sveta. **Petrov slet treba da pokaže da li Sokolstvo može da vodi narod, da li ga ono ume da vo-**

di, i da li Sokolstvo zaista misli dobro narodu i otadžbini. Najzad, kad Prvi Soko dolazi na presto naše države, svi moramo biti tu, svi ispuniti naša srca radošću i zažeti mu sreću.

Eto, zašto već sada treba da svako sokolsko srce otkucava iz dana u dan: »slet, Petrov slet, slet, Petrov slet«. Zato pozivamo danas sve Sokole, svu našu rasnu snagu, da u svojoj duši, u svojim čeličnim srcima već danas donesu odluku: »I-demo na Petrov slet.« »A ako nemaš sredstava«, možda će mnogi od vas u isti mah začuti uzdrhtaj svoga srca, »šta onda?« »Onda, brate, štediti!« »Ti to možeš, ti to trebaš, ili ako hoćeš da među sobom sokolski razgovaramo, onda čuj: »brate i ti sestro, ti to moraš da učiniš.« »Ako si Soko, ako hoćeš da u svojim grudima osećaš moć i jačinu sokolsku, ako želiš da budeš i ti spona velikoga sokolskoga lanca, kojim mislimo o Petrovom sletu opasati našu državu, onda moraš da štediti. Dinar koji češ odvojiti za taj veliki sretni dan tvoga života, mora da bude dinar tvog ponosa, dinar tvoje čvrste volje da hoćeš da budeš pravi Soko. Taj dinar, brate, treba da je svet za tebe, kao što je svet i za nas. Daj ga sa sokolskom gordošću u duši i veruj da će te on,

kao retko koji, dovesti na izvor čiste vode koja izvire na božanstvenoj poljani na kojoj će sva srca kucati jednako i gde će tvoja duša da utone sa ponosom. Daj ga od danas do sleta, stalno, i preuzmi za to na sebe sokolski zavet. Eto, ako daješ svaki treći dan, pa ti češ moći da uštediš toliko, da češ ne samo imati dovoljno da lepo provedeš dane na sletu u Beogradu, nego i da se sokolski odeneš. A brate, zar može da bude među nama zdrav čovek, čovek koji je sposoban da svoju snagu dovoljno odmeri, koji ne bi bio u stanju da odvoji svaki treći dan samo jedan dinar za Petrov slet? Ne, ne može. Ja kažem svesno, ne može biti niti jedan Soko koji to ne može učiniti. Idem i dalje, a vi me osudite: nije Soko koji to ne može! Samo brate, pre nego mi izrečeš presudu, ako sam možda pogodio tvoj žal, tvoju boljku nevolje i bede, molim te, bratski te molim, onako kako Soko Sokola može iskreno i čisto da moli: pokušaj, i veruj sa mnom zajedno da češ uspeti. Ti možda, u borbi za tom suhom korom hleba, i ne znaš da možeš to postići. Ali možeš, veruj! Ja te poznajem, znam tvoju napaćenu dušu, znam muke na koje te život nateruje, znam kako je krvava kora kojom možda ti tvoje telo napajaš

i kojom održavaš snagu onih koji su ti ljubav i nada. Ali, čovek može učiniti i čudo. A, Soko, onaj koji hoće da digne visoko, neizmerno visoko venac naše sokolske slave, onaj koji hoće da dokaže narodu i da uveri našeg Prvog Starešinu, da se borio, da se bori i da će se boriti svim i svačim, taj mora stvoriti čudo, taj mora plakati da bi se smejao! Da, mora plakati, jer takva srca, takve duše, one koje kroz borbu, kroz život dolaze do nas, koji su prelomili stege koje su trebale da ih udave, te Sokole tražimo, njima dovikujemo danas: braćo, dodite nam na Petrov slet. Vi ste ti koje tražimo, sa vama hoćemo da slavimo, vas hoćemo da obradujemo.

Onu našu staru poslovicu, »teško je Srbini biti« ja bih danas zamenio i rekao: »teško je Soko biti«. Mnogi koji su nam prišli nisu mislili da Sokolstvo nije lako. Treba mnogo toga u svome svakidašnjem životu izmeniti, da se postane Soko onakav kakav treba biti. Istina, ima mnogih koji se zovu Sokoli, koji se i tim imenom služe na svakom mestu, koji u stvari formalno i pripadaju našoj velikoj organizaciji, ali koji nisu nikada bili i neće biti Sokoli. Takvi otpadaju već kod prvih prepona, ne prolaze ni kroz prvu kapiju koja vodi sokolskom životu.

Članice nevezbačice

Kratak pogled na naše redove — bačen spolja — ubrzo nam daje sliku o tome, koja je grupa naših pripadnika najslabija. Razume se: to su članice nevezbačice. One su naša najslabija, često negativna, i sa malom iznimkom naša neradna grupa.

Tražile smo toj pojavi leka i mišlimo da smo ga našle. Mi želimo svim srcem da sestre nevezbačice privučemo k sebi, tj. Sokolstvu. I privučemo k sebi, tj. Sokolstvu. I zato, da bi se članice nevezbačice sokolski vaspitale, da bi i one učestvovala na radu u sokolskom delu, — mi za članice nevezbačice određujemo ove dužnosti:

I.) Članica nevezbačica dužna je da posećuje sokolske sastanke članica nevezbačica, koji će se održavati dva puta mesečno. Dolaziće zato, da bi čula sokolsku reč.

Na tim sastancima tretiraće se n. pr.: Zadatak Sokolstva uopšte; — Sokolstvo i omladina; — Sokolstvo i žena; — Sokolstvo i država; — Žena u odbrani države; — Seestrinstvo i bratstvo; — Iz istorije: Osnivači Sokola, Čeho-Slovačko Sokolstvo, Jugoslovensko Sokolstvo, Slovensko Sokolstvo.

Svi ovi kratki govori treba da budu zaista kratki i jasni, i kazani na način koji prija slušačicama.

Na tim sokolskim sastancima članica nevezbačica, radiće se:

1) 10 minuta strojeve vežbe (da bi umele da se snalaze i kreću u sokolskim povorkama); — 2) Narodna kola (potrebno je za razonodu, kao i zato da bi članica nevezbačica umela u svojoj kući da nauči mlade).

II.) Članica nevezbačica dužna je jedanput mesečno da poseti po jedan vežbački čas, ma koje grupe Sokolica (dece, naraštaja ili članica). To je njeno dežuranje, kome je cilj:

a) da se članica nevezbačica upozna sa sokolskim vaspitanjem u vežbaonici; — b) to će korisno delevati na vežbačice, kao i na samu vodnicu, jer je svima milo, kada se za njih i njihov rad zanima sestra, majka, rodaka ili znanica iz mesta.

III.) Dvobrotvorni rad. — Članice nevezbačice dužne su:

a) barem jedanput godišnje da prirede: čajanku, sokolsko veče, na kome programu treba da bude kratak govor iz pomenutih tema, ponetka tačka sestara vežbačica itd. Prihod se upotrebljava za sokolsku pomoć najsiromašnijih (dece, naraštajki i članica).

b) pletu i šiju toplu odeću i obruću za najsiromašnije pripadnike, koji su stvarno toga potrebni.

Mišljenja smo, da ćemo na ovaj način od, do sada mrtve, malobroj-

ne i negativne grupe u Sokolstvu, stvoriti žene sokolski vaspitane, koje će biti svesne i korisne članice naše organizacije.

Zelja je naša: preko njih, takvih, da uđemo u porodicu.

Naša je zamisao izneta kao predlog na sednici Zbora župskih načelnica, i na sednici Saveznog prosvetnog odbora, te je jednoglasno, sa odobravanjem, primljena.

Jasno je, da ovu stvar ne mogu da sprovedu same sestre vežbačice. Uspeha ćemo imati samo onda, ako nam u susret izidu i braća prosvetari, sa svojim odborima.

U tu svrhu, istoga dana kada smo razaslale plan sestrama, župskim načelnicama, razaslale smo ga i braći župskim prosvetarima, sa toplom molbom, da nam u tome delu pomognu.

Iz prispelih izveštaja vidimo, da su neke sestre, župske načelnice, u saradnji sa braćom župskim prosvetarima, organizovale ovaj rad po je-

Poseta Ministra Čejovića Savezu S.K.J.

U subotu, 25 februara, posetio je Savez Sokola K. J. novi Ministar fizičkog vaspitanja naroda, br. Đura Čejović. Ministar br. Čejović je svoju posetu učinio baš u vreme kada je zasiedao Izvršni odbor Saveza SKJ, a u Savez je došao u pratnji šefa kabineta, br. Čelara.

Ministra Čejovića dočekao je u prostorijama Saveza I zamenik starešine br. E. Gangl, pa ga uveo u veliku dvoranu Saveza, gde je upravo bio na okupu čitav Izvršni odbor, i pozdravio ga srdačnim govorom. Brat Gangl se ministru Čejoviću zahvalio na pažnji koja je svojom posetom učinio Savezu i istakao svoje zadovoljstvo što je na čelo resora fizičkog vaspitanja došao po-

S leva: starešina Gangl, Ministar Čejović, starešina Belajčić i načelnik Pihler

dicama. Do sada prednjače župe Kragujevac i Osijek. Uskoro ćemo imati po toj stvari izveštaj svih bratskih župskih načelnštava, te ćemo moći stvoriti jasniju, a verovatno i povoljniju sliku.

Mi verujemo u konačni uspeh. Naše žene vole dobru stvar, samo ako je dobro vođena!

Milena Gruborova,
pročelnica Stručnog odb.
Saveza žena, za vaspitanje članica

TAKMIČENJA KROZ TEREN U CELJU

Sokolska župa Celje priređuje u nedelju, 2 aprila, u 10.30 sati na bilo kom vremenu, na letnjem vežbalištu Sokola Matice u Celju, prve međužupske i župske utakmice u trčanju kroz teren (kros-kontri).

Takmičari se takmiče po pravilima JLAS i treba da imaju propisne takmičarske odore za proste grane. Prijave se šalju, najkasnije do 26 marta, župi u Celje.

novo čovek, koji je od malih nogu vaspitan u Sokolstvu, koji je u sokolskim društvima Crnoj Gori igrao važnu ulogu i koji, prema tome, znade vrlo dobro od kolike koristi za narod i za državu je rad Sokolstva u svima krajevima Jugoslavije. Ministar Čejović je odgovorio sa nekoliko srdačnih reči, naglašujući da se ponosi svojim dosadašnjim sokolskim radom i uveravajući članove Izvršnog odbora, da će njihov rad za Kralja, državu i narod naći kod njega uvek na najbolje razumevanje.

Ministar br. Čejović se potom upoznao sa svima članovima Izvršnog odbora, prisustvovao je neko vreme njihovim većanjima, a zatim je, u pratnji članova starešinstva, obišao prostorije i kancelarije Saveza, zanimajući se za rad u Savezu.

Uspesi „SOKOLSKOG GLASNIKA“

Reorganizovani »Sokolski Glasnik« našao je već od prvih brojeva, u januaru, na srdačan prijem, ne samo kod sokolske braće i kod svojih pretplatnika i čitatelja, nego i u ostaloj našoj javnosti, a bio je sa priznanjem zabeležen od mnogih naših uglednih listova, kao i od sokolskih i gimnastičkih organa u inozemstvu.

Mnoge informacije i vesti koje su objavljene u »Sokolskom Glasniku« bile su preštampane od najvećih naših dnevnih listova, što može da služi na čast našoj informativnoj službi. Isto tako su naši ideološki i ostali članci našli lep odziv u ostalim listovima, pa su neki od njih, kao na pr. »Najviša počast služiti narodu«, »Hajka na slovenstvo«, »Sokolstvo i vera« i t. d., bili u celosti, ili delimično, preneti od uglednih i velikih naših listova, kao što je »Politika«, »Jutro«, »Obzor«, »Nova Doba«, »Primorske novine« i t. d.

Međutim, najlepše pohvale je dobio reorganizovani »Sokolski Glasnik« od bratske čehoslovačke sokolske štampe. I neki dnevni listovi češki, kao na pr. »Narodni Listy«, »Lidove Noviny« i »Narodni Politika« zabeležili su, sa priznanjem, reorganizaciju »Sokolskog Glasnika« i njegov raznolik i dobar sadržaj. Ali naročito je to učinio, u više mahova, glavni organ ČOS, »Sokolski Vjesnik« koji i u poslednjem broju, od 22 februara, objavljuje čitav članak o »Sokolskom Glasniku«, a pored toga u čitavom nizu beležaka citira pojedine članke, ili vesti iz njega. Sem što ističe raznolikost materijala u »Sokolskom Glasniku«, pravi sokolski duh kojim je list uređivan i odlične informacije iz svih područja javnog života, a naročito iz slovenskog sveta, »Sokolski Vjesnik« podvlači da se iz svakog broja vidi velika ljubav prema čehoslovačkom narodu i prema njegovim teškim prilikama. U jednoj naročitoj belešci se ističe, da je »Sokolski Glasnik« doneo jedan tako dobar članak o odnosu Čehoslovačke prema Nemačkoj da bi mogao da posluži za primer najboljem češkom listu.

»Sokolski Vjesnik« posvećuje jedan napis i novoj našoj mesečnoj reviji »Sokola«, navodeći sadržinu revije i citirajući vodni članak prvoga broja, pa zaključuje da već prvi broj pokazuje da će list imati uspeha u jugoslovenskom Sokolstvu.

Poljska i istok Evrope

Francuski list »Depeche de Toulouse« objavljuje članak bivšeg ministra Bertota, u kome se bavi položajem Nemačke na istoku Evrope. List naročito ističe protunemačke demonstracije u Poljskoj, pa prelazi na prilike u Čehoslovačkoj, i veli da se unutarnja politika u toj zemlji nikako ne razvija u onom pravcu, kako bi želeli u Berlinu. Francuski političar tvrdi, da se i u ostaloj istočnoj Evropi sve više javlja »otpor protiv hegemonističke politike, koja ugrožava slobodu istočno evropskih naroda«.

Istovremeno se javlja iz Berlina, da nemački listovi ne reaguju na protunemačke demonstracije u Poljskoj, koje traju već desetak dana, i u kojima, prema pisanju poljskih i nemačkih listova, učestvuju ne samo daci, nego i njihovi profesori, oficiri i hiljade ostalog građanstva. Demonstracije su se odigrale u Varšavi, Krakovu, Vilnu, Poznanju i svim većim gradovima Poljske. U Poznanju je centar te protunemačke propagande. Ističe se čak, da su manifestanti vikali da zahtevaju Gdansk i Istočnu Prusiju. Te demonstracije su, prema komuničuju poljske vlade, došle kao odgovor na događaje u Gdansku, gde su poljski studenti bili izbijeni od nacionalsocijalista. Poljska vlada, doduše, kuša da spreči demonstrante, preko policije; ali je ipak uložila u Gdansku protest protiv tamošnjih događaja.

U vezi sa svim time, zanimljivo je spomenuti da »National Zeitung«, organ ministra Geringa piše o poljskim zahtevima u Evropi i u kolonijama, pa ističe da su ti zahtevi preterani. A nije bez interesa spomenuti, da su se demonstracije u Poljskoj odigrale baš za vreme boravka grofa Čana, te da Poljska nije pristala da se, ni u kom pogledu angažuje u sredozemnim sporovima. Sa velikim interesom se prati i poseta rumunskog ministra spoljnih poslova, Gafenka, Varšavi, pa se dovodi u vezu sa držanjem Poljske prema Nemačkoj, i sa njenim nastojanjima da na istoku stvori blok država koje bi se oduprle planovima tzv. dinamičkih sistema.

POMEN ZA BR. ĐURU PAUNKOVIĆA

Naknadno smo primetili da je u vesti o pomenu za br. Đuru Paunkovića, koja je objavljena u broju od 17 februara, pogrešno stavljen datum pomena, koji je bio 14, a ne 11 februara, te da je propušteno zabeležiti da je pomen priredila supruga poč. starešine Paunkovića, sestra Milica Paunković.

IZ UREDNIŠTVA

Zbog velikog obilja aktuelnog gradiva, bili smo prisiljeni ostaviti nastavak »Istorije Srpskog Sokola u Sarajevu«, koja izlazi u podlistku, za idući broj.

Oni posle možda, iz zavisti, gledajući za nama, kako sa lakoćom prolazimo kroz buru života ne podležući opekotinama od silne društvene vatre koja sagoreva sve što nije potpuno sposobno da se protiv nje bori, ti nadri Sokoli, da ih tako nazovemo, posle nas gledaju ljutito. I ovoga puta, treba pokazati sebi i svetu, da li je svaki naš pojedinac dostao imenu Sokola, sada kada se treba boriti ne samo sa svetom, ne samo sa društvom koje ga davi svaki dan, nego i sa samim sobom. Treba imati sokolsko srce. Traži se mnogo, ne da se dobije malo, nego da se dobije još više nego što se traži. Mi pozivamo sve Sokole da pristupe, da se bore za onaj veliki sokolski sjaj koji treba da probije kroz njihovo srce i očisti ga svake nemani koje bi se u njima zatekle. Koji pobedi, koji izdrži, koji nadživse, koji preboli ovu boljku, taj će tek tada postati Soko, Zato nas i jeste malo, ali zato sa ponosom, sa otvorenosću i iskrenošću stojimo pred bratom i nebratom, i verujemo da ćemo u svakoj borbi pobediti i stvoriti sebi i društvu noviji, puniji, iskreniji i bratskiji život.

Ne zameri mi, dakle, dragi brate, sestro, što ću da tražim od tebe žrtvu. Tražimo je za tvoje dobro, tražim je, jer će Sokolstvo, a kroz

njega ceo naš narod, kroz tu tvoju žrtvu da postane ono čemu svi težimo, ono što su naši ideali, ono što će nas očuvati, što će nas hraniti još vekove i vekove. Ne boj se borbe, ne boj se da će taj dinar, od koga ćeš se možda u prve dane teško odvajati, ubiti u tebi ma šta. Ne, naprotiv, on će u tebi otkriti još jednu osobinu više, pokazaće ti da se umeš da boriš i protiv onoga zla, koje je do tada ubijalo u tebi i samo seme života. Ništa nije tako teško, ništa tako ne odrubljuje dušu, kao nemati hleba kad ga telo traži. To, na žalost shvata malo ko od onih koje je Bog sačuvao od toga zla. I zato, zbilja ako uspeš da se odbraniš od toga surovog neprijatelja koji ide pravo da te davi, zar nećeš biti jači, ponositiji? Zar nećeš u sebi stvoriti jednu novu veru, zar to neće biti i za tebe jedno novo proročanstvo o tvojoj ljudskoj osobini? O tebi kao čoveku? Hoće, zato te, brate Sokole, i zovem, da neustrašivo, sokolski iskreno i punom verom u sebe i u nas pristupiš, da u tvojim grudima odjekne kao zvona bogorodične crkve:

»Hoću da se spremim na Petrov slet! Hoću za njega da štedim!« — Dakle, brate i ti sestro, do viđenja, na Petrovom sletu!

Dr. Relja Aranitović

Naši pokojnici

Dr. DINKO TRINAJSTIĆ

Pre nekoliko dana je umro u Crkvenici Dr. Dinko Trinajstić, jedan od najuglednijih jugoslovenskih političara iz Istre i bivši predsednik Jugoslovenskog odbora u Londonu.

Dr. Trinajstić je rođen u Vrbniku, g. 1858 i svršio je pravne nauke u Gracu. Još kao student počeo je da se bavi nacionalnim radom, pa je, uz Dr. Laginju i Spinčića, kroz kratko vreme zauzeo jedno od vodećih mesta u nacionalnom i kulturnom životu Istre. Kroz punih 20 godina bio je poslanik u Istarskom saboru, a kada je bio buknuo svetski rat, uspeo je da prebegne u Italiju te da postane jedan od vođa jugoslovenske emigracije, radeći svom dušom na oslobodjenju Istre i ostalih naših krajeva od Habsburške monarhije, i na stvaranju nezavisne jugoslovenske države. Ceneći njegove zasluge i njegove retke sposobnosti, drugovi u emigraciji su ga izabrali za potpredsednika Jugoslovenskog odbora, a kada se Dr. Trumbić zahvalio na predsedništvu, onda je Dr. Trinajstić bio izabran za predsednika. Posle oslobođenja je postao član Privremenog Narodnog predstavništva, a za senatora je postavljen g. 1932.

Kao političar i kao nacionalni rad-

nik, Dr. Trinajstić se sav posvetio radu za svoju Istru i bio je neobično voljen u pučanstvu toga kraja. Dugo vremena je bio načelnik grada Pazina i organizator mnogih nacionalnih, privrednih i socijalnih organizacija u Istri. Videći u Sokolstvu najpogodniju organizaciju za jačanje nacionalne svesti i otpora, Dr. Trinajstić je bio jedan od pionira predratnog Hrvatskog Sokolstva u Istri, koje je u tim krajevima uvek negovalo duh jugoslovenskog narodnog jedinstva, pa je osnovao i bio starešina sokolskog društva u Pazinu.

Bratu Trinajstiću neka je večna slava u jugoslovenskom Sokolstvu.

POLEKSIJA TODOROVIĆ

U dubokoj starosti, u 92 godini života, umrla je 26 februara jedna retka, zaslužna i u starom Beogradu mnogo uvažavana žena, Poleksija Todorović.

Tri su momenta koja ističu osobeno značenje ove ugledne starice: Ona je bila supruga osnivača predratnog srpskog gimnastičkog pokreta, brata Steve Todorovića, akademskog slikara, koji je bio na čelu mesnog sokolskog društva, predratnog Saveza sokolskih društava »Đušan Silni« i posleratne prestoničke sokolske župe. Dalje, ona je bila rodna kćerka poznatog književnika, pesnika Matije Bana, Dubrovčanina,

koji je iz svog rodnog grada došao u Beograd, prestonicu mlade i napretka željne kneževine Srbije, da bi joj u službu stavio svu svoju umnu i fizičku snagu. Najzad, ona je i sama bila umetnica-slikarka, ukoliko se ovaj epitet može da primeni na cvu skromnu ženu, koja je svom suprugu bila odana i razumna pomoćnica, i sem toga nastavnica crtanja Više ženske škole. Dom ove uvažane i visoko cenjene žene bio je dom viših idejnih stremjenja ranijih i nedavnih naših dana; stremjenja umetničko-sokolskih, koja su se tu cenila. Najmiliji gosti ovoga doma bili su svi oni koji su se zanosili Sokolstvom kao idealom višeg nacionalnog i viteškog života, i zato je smrt gospođe Todorović zabeležena kao velik i osetan gubitak staroga Beograda.

Naše Sokolstvo klanja se uspomeni sestre Poleksije Todorović!

DR. ŽIVKO PETRIČIĆ

Prošle nedelje je preminuo u Zagrebu, Dr. Živko Petričić, advokat i bivši ministar. Dr. Petričić je bio poznat kao jedan od najuglednijih rodoljuba u Hrvatskom saboru pred rat i za vreme rata, gde se, kao pripadnik Starčevićeve stranke prava, tzv. Milinovačkog krila, isticao u otporu protiv Habsburške Monarhije i u radu za jugoslovensko ujedinjenje. Bio je član Sokolskog društva, Zagreb 1.

Malo razgovora sa našim poverenicima, pretplatnicima i ostalom braćom

Već imamo za sobom nekoliko brojeva reorganizovanih saveznih listova, sedam brojeva »Sokolskog Glasnika« i dva broja revije »Soko«, pa možemo malo da nastavimo naš, već započeti razgovor, između naših poverenika, čitalaca, pretplatnika, saradnika i dopisnika, s jedne strane, i nas od redakcije s druge strane, da nakon dobivenih iskustava, dobrih i loših, — a Bogu hvala, više dobrih nego loših, — uznastojimo kako bi naš odnos i naša saradnja bili još uspješniji nego što jesu, na zadovoljstvo sviju, a na korist zajedničkog našeg ideala, napretka Sokolstva i napretka jugoslovenske misli.

Sa zadovoljstvom moramo podvući, da broj pretplatnika i čitalaca jednog i drugog lista, a naročito »Sokolskog Glasnika« biva, iz dana u dan, sve veći. Zamisao da u pojedinih društvima i četama nademo poštovnu braću, koja će pristati da budu poverenici naših listova, pokazala se kao veoma korisna, jer je velik broj jedinica odredio te poverenike i oni su se zaista, najvećim i najpohvalnijim marom, prihvatili posla. Ima ih koje bi trebalo naročito pohvaliti, — što ćemo jednom prilikom, kada budemo imali sredene sve rezultate rada, i učiniti, — a koji su za najkraće vreme ispunili, ne jedan nego više blokova za sakupljanje pretplatnika, koje smo im poslali, pa odmah od njih ubrali i pretplatu, i sve to na vreme poslali administraciji listova, obećavajući da će i dalje u istom pravcu poraditi. Ima ih, čije prilike u mestu nisu bile tako povoljne, pa ipak su priličan rezultat postigli. Ima i siromašnih četa, iz kojih se nismo nadali odazivu, pa su nas prijatno iznenadile. Bilo je slučajeva da su pojedinci vraćali list, ne verujući u njegovu reorganizaciju, ali kada su bili upozoreni da treba da ga bolje pogledaju, onda su se, i sami pretplatili i nove pretplatnike našli! U jednu reč, hvala takvoj braći i takvim sokolskim radnicima, administracija ima u poslednje vreme pune ruke posla, uvodeći nove pretplatnike i primajući od njih pretplatu.

Pa ipak, sve to još nije dovoljno, niti treba da bude dovoljno! Sokolstvo je organizacija jedinstvene volje i jedinstvenog zanosa, pa ne može da trpi nemarnost i nebrigu jedinica, pored ljubavi i zanosa drugih. Sokolska štampa je ogledalo sokolskog života, i ko ne pokazuje brigu za nju, ne može da ima ljubavi ni za sokolski rad. To što su mogla da učine braća koju smo već spomenuli, može da se učini u svim našim jedinicama, svaki prema svojim prilikama, ali prema punoj volji i svesti! Ima još uvek jedinica, sa brojnim članstvom, i u velikim varošima, koje svoju dužnost prema sokolskoj štampi nisu dovoljno shvatile; jednako kao što ima i funkcionera, ne samo u nižim, nego i u višim sokolskim instancijama, koji se još nisu setili da jedan od prvih primera, koga treba da ukažu braći, to je da se pretplate na savezne listove.

U pogledu na štampu, Sokolstvo treba da pokaže isto takmičenje, koga pokazuju njegovi vežbači u pogledu na telovežbu. Princip takmičenja treba da je opšti princip Sokolstva, na svakom području! Pa, kao što odgovara viteškoj časti Sokola da zadobiva bodove na vežbalistu, tako treba da joj odgovara i nastojanje, da zadobija i moralne bodove u prosvetnom radu, a pogotovo u širenju sokolske štampe. Ne sme da bude jedinica u našoj zemlji koja se ne bi odazvala pozivu naše administracije, da odredi poverenika za štampu; kao što ne bi trebalo da bude ma i jednog poverenika, koji ne bi u sebi gajio plemenitu ambiciju, da u takmičenju sa ostalima, na sakupljanju pretplatnika, polučiti što više bodova.

Ma da retkih, bilo je, na žalost slučajeva, koji se teško dadu slo-

žiti sa sokolskim duhom; ali baš zato i smatramo važnim da upozorimo na njih. Javilo se na pr. par većih društava, da »ne mogu nikog naći za poverenika«; jednako kao što je bilo i takvih, koji su javili ime poverenika, a kad im je uprava poslala paket sa listovima, onda su ga neotvoreno vratili, zato što se poverenik »predomislio, pa ne može«, ili zato što nije imao ko da mu uruči paket itd. Velimo, takvi slučajevi su bili na svu sreću retki, ali bi trebalo da otvore oči tim društvima, da treba što pre da nestanu.

Priznaćemo bratski i svoje krivice, jednako kao i zamerke što ih dobijamo. Tako smo n. pr. primili od neke braće i poverenika pritužbe, da im različiti brojevi nisu stigli u redu, ili im je pogrešno naznačena adresa itd. Nije to uvek, doduše, našom krivicom, zato što nam izmenjena adresa nije bila uvek objavljena; ili zato što su se pojedini brojevi zaturili na pošti, ili leže u kancelarijama jedinica na čiju su adresu naznačene; ali je nesumnjivo da ima slučajeva gde krivica pada zaista na administraciju, ili zapravo na još nepotpunu njenu kartoteku i organizaciju, a nikako na njenu dobru volju i nastojanje! I na području administracije nova iskustva stižu se tek u toku rada, kada se u praksi utvrde nedostaci, pa se tek onda postepeno ispravljaju. Tako se i kod nas radi. Kartoteka i administrativni uređaj koji je postojao pre reorganizacije listova, bili su zaista manjkavi, i ne mogu preko noći da se dovedu u red, niti je to moguće učiniti bez saradnje svih jedinica i svih pretplatnika. Od tačnosti i ispravnosti poverenika, pretplatnika i jedinica zavisi u velike i tačnost rada u administraciji. Zato molimo svu braću, koja naidu na bilo kakve nepravilnosti u pogledu primanja listova ili u pogledu pretplate, da nam sve to što pre i što tačnije

jave, da bismo mogli pogrešku ispraviti i da bi naš rad što savršene funkcionišao.

Sa oglasnom službom imali smo također izvesnih uspeha, jer u svakom broju ima bar pola strane različitih oglasa. Ali to još uvek nije ono što bi jedan ovako rašireni list, kao što je »Sokolski Glasnik«, koji se čita u čitavoj zemlji i u svim slojevima naroda, mogao da ima. Institucije i firme, koje sebe oglašuju, traže uvek listove sa velikom tirazom i sa što širim delokrugom, zato da bi njihov oglas imao što veće dejstvo. Mi, međutim, možemo mirne duše kazati da, sem velikih dnevnih listova, nema u čitavoj našoj zemlji nedeljnog lista, koji bi imao tako široki i raznoliki delokrug, kao što ga ima »Sokolski Glasnik«. Međutim, ako pogledate neke druge nedeljne listove, ili revije, naći ćete po nekoliko strana oglasa, dok ih u našem »Sokolskom Glasniku« i u našem »Sokolu« nema ni izdaleka toliko.

U čemu je, dakle, stvar? U tome, da naši poverenici, kao i ugledni funkcioneri Sokolstva, svaki u svom kraju, i u krugu svog uticaja, ubede zainteresovane institucije i firme o raširenosti i uticajnosti sokolskih listova. Samo u tome! Međutim, nema boljeg načina da ih se o tome ubedi, nego što je dobar primer. A pošto, Bogu hvala, u Sokolstvu ima priličan broj braće, koji su sami vlasnici velikih firmi, ili su na čelu ustanova kojima je potrebno oglašavanje, to će najbolji primer biti (i ujedno najbolji dokaz sokolske svesti) ako ta braća prva dadu oglase u sokolske listove, na korist svoju i svojih preduzeća, jednako kao i na korist širenja zdrave sokolske ideologije, putem štampe.

O ovome treba da se povede ozbiljna reč, naročito u krugovima naših župa. A u idućem broju ćemo ovaj razgovor nastaviti, u odnosu na urednički deo naših listova, kao i u odnosu na naše saradnike i dopisnike.

Župski prednjački tečaj u Karlovcu

U našoj župi, kao i svuda, najaktuelnije je pitanje odgoj što većeg broja sposobnih prednjaka; a za rešavanje tog pitanja, prednjački su tečajevi najefikasnije sredstvo. Naša

baonici), Dr. Stevan Jakšić (asanacija sela, alkoholizam i zadržavanje), Dušan Bijelić (Petrova Petoletka), Jovo Radmanović (govori pred vrstom).

župa broji 57 jedinica, od kojih su 2/3 čete, a ostalo društva.

Tečaj je održan u vremenu od 1 do 12 februara. Za tečaj se prijavilo 48 kandidata, a došlo ih je 43. Tečaj je otvorio župski starešina, br. prof. Marko Sablić. Dnevno se radilo 9 sati, a predavači bili su Branko Blašković (sustav, redovno vežbanje i metodika), Milan Milosavljević (navozoslovlje, strojevne vežbe i narodne igre), Rajmer Slavo (različnosti, vežbe na spravama i laka atletika), Dimitrijević Pavle (nastava gadanja), poručnik Stejović (bojni otrovi), Dr. Variola Josip (prva pomoć i higijena), Navratil Ivo (sanitetski materijal i njegova upotreba), Kopriva Josip (vočarstvo i vrtljarstvo).

Tečaj je bio podeljen u dva dela: tehnički i prosvetni. Tehnički je imao 81 sati, a prosvetni 20 sati. U prosvetnom delu tečaja predavači bili su braća, prof. Marko Sablić i prof. Milan Radeka (organizacija, ideologija Sokolstva i prosvetni rad u vež-

Od 57 sokolskih jedinica bilo ih je zastupljeno 29, dakle vrlo lep odaziv. Na koncu tehničkog dela tečaja, tečajci su polagali ispit, usmeno i praktično, na vojnom strelištu, iz predmeta nastave gadanja. Gadanje su izvršili sa bojnim metcima i vredno je istaći, da ih je bilo samo 5 koji su otušili vojni rok, ali ih je ipak bilo 11, koji su svih pet metaka ispalili u bojnu metu.

Dne 3 februara tečaj je posetio I zam. Starešine Saveza SKJ, br. Gangl i održao vrlo lep govor. Tečaj je završen u okviru prosvetne akademije, koju je uspešno izvela sokolska četa Turan. U ime Saveza SKJ i sokolske župe Beograd, tečajce je pozdravio i br. Dr. Branko Čipčić.

Milosavljević

Sokolsko društvo Smederevska Palanka odlučilo je na godišnjoj skupštini, da obezbedi novčana sredstva za podizanje sokolskog doma.

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Prvi zamenik starešine Saveza S. K. J., br. E. L. Gangl posetio je, 28 februara, ministra za fizičko vaspitanje naroda, br. Đuru Čejovića.

Delegacija Sokolske župe Beograd posetila je ministra za fizičko vaspitanje, br. Čejovića, i zamolila ga da se primi pokroviteljstva bala Sokolske župe. Ministar Čejović se pozivu odazvao.

Sokolsko društvo Podgorica je izabralo ponovo za starešinu zaslužnog brata Dr. Nikolu Škerovića, pošto je iz svih predloženih referata utvrdilo da je rad društva u prošloj godini bio retko obilan. O uspesima društva Podgorica, naročito onim koji su izvršeni u okviru Petrove Petoletke, objavljujemo prikaz na drugome mestu današnjeg »Sokolskog Glasnika«, a ovde hoćemo samo da istaknemo da su svi ti uspesi postignuti, ne samo nastojanjem uprave, nego i zahvaljujući uzornoj svesti i ljubavi svih, pa i najsiromašnijih slojeva Podgorice, koji su često najmarljiviji i kao članovi sokolske muzike i kao vežbači itd. Pored toga treba podvući i akciju za izgradnju sokolskog letnjikovca, na reci Tari, u divnoj prirodi, gde će biti i bazen za plivanje, koji će biti od neobične koristi članovima društva. Istaknuto je da treba jače poraditi da bi i soske sokolske čete u okolici Podgorice oživele, pa da tako i naše seljaštvo oseti blagodati sokolstva. Starešina Dr. Škerović je u pozdravnom govoru toplim rečima evocirao uspomenu na svesokolski slet u Pragu i pozvao članstvo da sve istrajnije radi za dobro Kralja i Jugoslavije.

Sokolsko društvo Konjic je izabralo za starešinu brata Salema Repovca, koji je već 10 godina starešina društva i ovih dana slavi 25-godišnjicu sokolskog rda. Društvo ima 8 seoskih četa i sprema se da podigne dom, za koga je dobavilo zemljište na najlepšem mestu u varoši, a ima 80.000 dinara u fond za dom.

Sokolsko društvo Dubrovnik priredilo je, 2 februara, akademiju sa igrankom, na kojoj su jednak uspeh imale telovežbačke, kao i muzičke tačke programa. Vežbačke tačke komponovane su od domaćih sila iz Dubrovnika, od kojih treba naročito pohvaliti braću N. Pešla i I. Kresića, kao i muzički trio, sastavljen od braće Kovačevića, Foretića i Spaventi. Brojna poseta ove akademije pokazala je najbolje koliki je bio njen uspeh.

Sokolsko društvo Doboj je za starešinu izabralo dosadašnjeg dugogodišnjeg zamenika starešine, br. Husa Avdića. Pošto je utvrdilo da je rad društva u prošloj godini zadovoljio, odredilo je program rada za iduću godinu; a naročitu brigu je posvetilo ispunjenju zaveta Petrove Petoletke.

Poslednji broj »Sokolske zastave«, koja izlazi u Buenos Airesu, u Južnoj Americi, donosi čitav niz članaka i vesti iz sokolskog života u Americi, a naročito opširni izveštaj sa sokolske proslave 20-godišnjice ujedinjenja Jugoslavije u Buenos Airesu. I Jugosloveni u Punta Arenasu, u republici Čile, proslavili su ovogodišnji Prvi decembar, o čijem značenju je održao uspešno predavanje tajnik tamnošnjeg Sokolskog društva, br. Dinke Kore. Naše Sokolstvo u Južnoj Americi gaji, pored telovežbe, i druge grane sporta, pa ima i svoj nogometni oteak, koji uživa naročit ugled u tom kraju. List »Jugoslovensko Novo Doba«, koji izlazi u Punta Arenas, donosi mnoge vesti iz rada Sokolstva u Južnoj Americi.

Sokolsko društvo Trbovlje proslavlja ove godine 30-godišnjicu postojanja, pa će tom prilikom organizovati više jubilarnih priredaba. Kao

prvu od tih priredaba organizovalo je sveslovensko veče, 4 marta.

Kao druga jubilarna priredba Sokola u Trbovlju prirediće se, 1 aprila, svečana premijera drame Br. Krefta, »Celjski grofovi«, kao proslava 30-godišnjice sokolskog pozorišta; a 21 maja će biti naraštajski dan, sa velikim telovežbačkim priredbama. Proslava će dospeti vrhunac otkrivanjem spomenika Kralja Ujedinitelju Aleksandru.

Na godišnjoj skupštini Čehoslovačke Besede u Crvenki, predato je, od strane sreskog načelnika Sreza kulskog, br. Radoševića, bratu Františku Kobru, predsedniku Besede i potstarešini Sokolskog društva Crvenka, visoko odlikovanje ordena Sv. Save IV stepena, kojim ga je Nj. V. Kralj Petar II blagoizvoleo odlikovati. Brat Kobra je ovo visoko priznanje u punoj meri zaslužio, jer je za 17 godina svoga boravka u našoj zemlji neumornim radom pokazao vidne uspehe, između kojih se naročito ističe rad u našem Sokolstvu.

Sokolska četa Vrebac se odlikuje naročitom agilnošću među sokolskim četama u Lici. Po drugi put je osvojila prelazni lovorov venac Blaženopčivšeg Kralja Ujedinitelja, prilikom takmičenja sokolskih četa u Gračacu prošle godine; a njen rad na prosvetnom polju također je vrlo pohvalan. 18 februara priredila je vrlo uspešno sokolsko poselo, a inicijativom braće Narandžića i N. Rabatića, kao i sestara Narandžić i Jeličić, te uz pomoć ostalog članstva, četa je nabavila nov radio aparat, pa je i u tome prednjačila ostalim četama u ovom kraju.

Sokolsko društvo Čakovec je za starešinu izabralo Dr. Albina Blažića i utvrdilo da je rad društva u prošloj godini bio zaista uzoran. Društveni dom bio je svečano otvoren na praznik Ujedinjenja, a u okviru Petrove Petoletke je već preko polovine zaveta izvršeno. Treba naročito pohvaliti zavet brata Viktora Krznarića, koji je izradio kompletno lutkarsko pozorište i darovao ga društvu. Kroz celu godinu vežbalu se u 12 grupa a društvo je učestvovalo sa uspehom u svim društvenim takmičenjima. Marljivo su radili svi oteaci, a naročito prosvetni.

Sokolsko društvo Otočac je izabralo za starešinu br. Danu Miletića i utvrdilo obilat program rada za iduću godinu. Članstvo se sa zahvalnošću setilo bivšeg starešine Aleksandra Nikolića, čijom zaslugom je podignut sokolski dom u Otočcu, a koji je premešten u drugi kraj.

Sokolsko društvo Tijesno je, u mesecu februaru, priredilo dve vrlo uspele društvene zabave sa plesom.

Sokolsko društvo Bosilgrad je izabralo novu upravu, opet na čelu sa bratom Milenkom Jovanovićem. kapetanom I klase. Novoj upravi stavljeno je u dužnost, da se energično zauzme oko podizanja sopstvenog doma.

Sokolsko društvo Tenja, župa Osijek, izvršilo je već dva svoja glavna zaveta u okviru Petrove petoletke. Prvi zavet, nabavka i osvećenje društvene zastave, izvršen je do jula pr. god., kojom prilikom je u Tenji priredena velika javna vežba, uz učestvovanje vojske. Drugi zavet započet je u martu pr. god. a završen je 17 februara o. god. To je vrlo lep voćnjak koji nosi ime Nj. V. Kralja Petra II, a za koji najveću zaslugu imaju tajnik društva, Dušan Resanović i načelnik, Vasa Rakić; kao i zaslužni starešina, Nikola Gavrilović, koji već 10 godina stoji na čelu ovog društva.

Radovi Petrove Petoletke

ŽUPA SARAJEVO

U vremenu od 6 septembra 1937 do 6 septembra 1938, u 51 sokolske jedinice, zavetovane u S. P. P., na teritoriji Sokolske Župe Sarajevo, izvršeni su ovi zavetovani radovi:

Podignuto je: 11 Sokolskih domova, 1 planinarska kuća, 6 spomenostova, 6 spomen česama, 1 spomen-ploča, 2 Petrova gaja, 17 ljetnjih vježbališta, 2 strelišta, 9 žitnih hambara, 8 modernih dubrišta, 13 higijenskih nužnika, 8 modernih stajala, 1 zadružna krečana, 1 javni nužnik, i 2 moderne sušnice za voće.

U podizanju je: 15 Sokolskih domova, 10 spomen-česama i 1 most.

Izgrađeno i popravljeno: puteva 8, regulisano potoka 1, uredeno groblja 1, uredeno vrela 1, i iskrčeno šikara 1.

Zasadeno je: 39.432 voćnih sadnica i 3.004 šumskih sadnica.

Nabavljeno je: 7 poljoprivrednih sprava, 6 ručnih apoteka, 1 radio-aparat, 56 sprava za vežbanje, 744 knjiga, 80 kreveta, 135 pljuvačnica, 7.400 kgr. raznog semena, 1 mašina za šivanje, i 50.000 strukova raznog povrća.

Osnovano je: 15 oteka za štednju, 1 fond za gradnju planinarske kuće, 1 za ljetovanje naraštaja i dece, 3 fonda za S. P. P., 1 fond za gradnju zimskog kupatila, raznih oteka 17, knjižnica 2, 2 zadruge, 1 voćni rasadnik i 1 sokolska četa.

Priredeno je: raznih izložbi 9. **Održano je:** 2 analfabetska tečaja, 1 tečaj tkanja, 1 tečaj šivenja i krojenja i 1 letovanje sa decom i naraštajem. Razvijene su 2 sokolske zavete.

Od 78 sokolskih jedinica, zavetovale se 67, a u gornjoj rekapitulaciji unešeni su radovi samo od 51 jedinice, koje su na vreme poslale izveštaj.

DRUŠTVO PODGORICA

Sokolsko društvo Podgorica je na početku Petrove Petoletke, učinilo čitav niz zaveta, koji pokazuju da je društvo ispravno shvatilo sokolski duh, ma koliko da mnogi nisu verovali da će u tako siromašnom kraju biti moguće da se svi ti zaveti ispune. Pogotovo se to činilo nemoguće, kad nije bilo novaca u društvenoj kasi. Međutim uprava društva, sa bratom Dr. Škerovićem na čelu, odlučila je da pokaže šta se i u siromašnoj sredini dađe postići, kada postoji dobra volja i saradnja čitavog članstva, bez razlike. Od učinjenih zaveta do sada je već izvršeno nekoliko krupnih, koji stoje prilično novaca i truda. Tako je na pr. društvo podiglo letnje vežbalište, organizovalo je društvenu muziku i dovelo je pod krov svoj dom, u koji je utrošilo 260.000 dinara. A pogodilo je i imanje na reci Tari za sokolsko letovalište. Ove godine se osnivaju i muzički orkestar podmlatka; zasaden je preko 1500 drveta i već se našao pogodan teren za podizanje društvenog gaja. Polovinu zaveta je dakle društvo već ispunilo, a na drugoj polovini radi. Za ispunjenje dosadašnjih zaveta utrošeno je oko 500.000 dinara, a za preostale trebale još oko 200.000.

Međutim još važniji nego ove novčane cifre, jeste sokolski duh i požrtvovnost, kojom se sve to postiglo. Sem toga, bilo je i mnogo ličnih zaveta, koji su također na dobrom putu da budu izvršeni.

Treba pohvaliti i redovan rad u društvu, koji pokazuje da u društvu ima 577 vežbača svih kategorija, da su održane dve akademije i jedan javni čas u Nikšiću, i da je na sve-sokolskom sletu u Pragu društvo učestvovalo sa rekordnim brojem od 50 članova!

SVI NA SLOVENSKU ZABAVU DRUŠTVA BEOGRAD I

Sokolsko društvo Beograd I, pod pokroviteljstvom I zamenika starešine Saveza SKJ., br. Engelberta Gan- gla, prirediće 4 marta, u 9 časova uveče, u svojoj dvorani (Kneza Pavla 24), veliku tradicionalnu sokolsku Slovensku kostimiranu zabavu. Program je odabran, a muzika odlična. Danas, kada se sveslovenska ideja suzbija u celoj Evropi, neophodna je potreba da se Sokoli još jače njom zapajaju, kao njeni prvoborci. Dodi-te, sestre i braćo, u što većem broju, na ovu zabavu!

Osnivanje jedne važne zadruge u Celju

U Celju je, 9 februara, osnovana Narodna kreditna zadruza, čiji cilj je najbolje osvetlio njen pretседnik, ugledni sokolski radnik, brat Jože Smertnik u svom govoru na prvoj skupštini Zadruga, kada je kazao, da je njena svrha da podupire narodnoodbrambeni rad u Sloveniji. Vrlo važan faktor u nacionalnom pogledu tvori pitanje posedovanja zemljišta, i nacionalna javnost treba da vodi računa o tome da zemljište ostane u rukama građana naše narodnosti. Cilj zadruge je da ta nastojanja podupre materijalno i moralno, pa će u tu svrhu saradivati sa svim nadležnim faktorima i nacionalnim udruženjima. Izjavu za ustanovljenje Zadruga potpisale su Sokolske župe Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor i Novo Mesto; zatim Sokolsko društvo Celje i Maribor, i Ljubljanski Soko, pa onda družba Sv. Cirila i Metoda u Ljubljani i Zveza kulturnih društva u Ljubljani. Za ravnatelja zadruge izabran je Jože Smertnik, starešina Sokolske župe u Celju, a u upravnom odboru nalaze se Dr. J. Bavdek, J. Breznik, Dr. Fornazarić, E. L. Gangl, A. Germek itd.

Sokolska društva i plaćanje taksa

Povodom učestalih pitanja raznih sokolskih jedinica u pogledu oslobođenja od taksene obaveze po Zakonu o taksama, Odeljenje poreza Ministarstva finansija, pod br. 30099 od 29 aprila 1938 god., izdalo je sledeće objašnjenje:

»I ako je ustanova Sokolska u na- čelu oslobođenja od plaćanja taksa na osnovu tač. 2 čl. 5 Zakona o tak- sama u vezi sa § 6 Zakona o Sokol- stvu, ipak ovo oslobođenje nema generalni karakter, već je ograničeno samo na one poslove i radnje, koje ustanove Sokolstva preduzimaju strogo po odredbama Zakona o Sokol- stvu od 5 decembra 1939 (Službene Novine, od 6 decembra 1929 str. 2151) i Statutu o organizaciji i postovanju Sokola Kraljevine Jugoslavije od 14 februara 1930 (Službene Novine br. 36 od 15 februara 1930 str. 315), tj. oslobođenje se odnosi samo na one poslove i radnje, koje Sokolstvo preduzima za postignuće onih ciljeva, koji su Zakonom i Statutom izrično predviđeni, i to u koliko to oslobođenje nije ograniče- no propisima taksene tarife.

Oni pak poslovi i radnje, koje Sokolstvo preduzima radi postignuća nekih ciljeva, koji nisu predviđeni pom. Zakonom i Statutom, ne mogu potpadati pod oslobođenje od taksa, jer se ima smatrati da je time Sokol- stvo izašlo iz ovoga, zakonom priznatoga delokruga, za koji samo može da važi rečeno oslobođenje.

Što se pak tiče postavljenog kon- kretnog pitanja, da li je ugovor o zakupu, zaključen između sokolskog društva »Beograd—Matic«, kao zakupodavca i toga Ministarstva kao zakupca, oslobođen od plaćanja tak- se, Odeljenje nalazi:

Pošto se iz priloženog ugovora vidi da se prostorije »Sokolskog do- ma Kralja Aleksandra I« izdaju pod zakup tome Ministarstvu za održava- nje tečajeva za telesno vaspitanje, dakle da će ovaj zakup služiti ciljevi- ma, koji su propisani i za ustanove Sokolstva, to se na ovaj ugovor o zakupu ima primeniti oslobođenje od plaćanja takse, pošto ovde nije slučaj iz čl. 8 Zakona o taksama, da bi se plaćanje takse moglo prevaliti na drugu neoslobođenu stranu, jer je i Ministarstvo oslobođeno od plaćanja taksa«.

SOKOLSKA ZABAVA U ZEMUNU

Sokolsko društvo Zemun, I pri- reduje 4 marta, u sali gostione Pe- sić, u Cara Dušana ulici, veliku so- kolsku zabavu, u korist fonda za na- bavku odela siromašnoj sokolskoj deci. Program ove zabave vrlo je raznolik, a u njemu učestvuje orke- star doma slepih »Kralja Aleksandra u Zemunu, Srpska ratarska pevačka zadruza u Zemunu itd. U drugom delu zabave je igranka.

U spomen pukovnika S. Kujundžića

Navršilo se četiri meseca od tra- gične pogibije pukovnika Stevana Kujundžića, koga je Sokolstvo Juž- ne Srbije iskreno ožalilo. Izdanak ču- vene loze Kujundžića, iz prizrenskog Orahovca, on je još od rane mlado- sti sa puno volje i poleta učestvo- vao u raznim nacionalnim i kultur- nim poslovima, koji su budili i kre- pili nacionalnu svest u narodu na- šeg klasičnog Juga. Zapojen jun- štvom svoga bratića, legendarnoga Lazara, i rodoljubljem majke Laza- reve, svoje strine, durašan u borbi i trpljenju kao i njegovi Orahovča-

ni, on je u svome skromnome biću nosio vrline retkog čoveka, vojnika, starešine, sokola i rodoljuba.

Oduševljen Sokolstvom od mlado- sti, pokojni brat Kujundžić je, po- red svoga predanog i savesnog ra- da u vojsci, nalazio mogućnosti da Sokolstvu pomogne svim svojim mo- ćima. Služeći u raznim krajevima o- tadžbine, on se svugde isticao kao sokolski radnik, skroman i požrtvo- van, a u Prizrenu je, kao starešina društva, nastojao da se pripremi grada za zidanje Sokolane i da se oživi rad u tom starom društvu (iz 1909 g.).

Sokolstvo iskreno žali ovoga do- broga i smernoga radnika, koji je 23 oktobra prošle godine žrtvovao život, odvažno vršeći dužnost na snežnim i natmurenim visovima Ko- zuha, na našoj južnoj granici!

Savez S.K.J. podiže svoj dom

Uprava Saveza Sokola K. J. oseća odavna potrebu svog vlastitog doma, u kome bi bila smeštena Uprava Sa- veza, sa svim osecima i stalna so- kolska prednjačka škola, sa internat- om. U toj školi bi trebali da se va- spitaju sokolski učitelji iz cele Kr- aljevine. Kroz ovih 20 godina to se je vršilo u raznim društvenim domovi- na i vežbaonicama, što je bilo spo-jeno sa mnogim poteškoćama.

Nedavno je Uprava Saveza kupila zemljište za gradnju tog doma, koje se nalazi u centru grada, u ulici Majke Jevrosime, broj 9 i 11. Izab- ran je naročiti Odbor za podizanje doma, kome su data načelna uput- stva za rad, naročito u pogledu idej- ne skice kao i u pogledu finansijskog plana. Zemljište je veliko 1763,30 kvadratnih metara, a gradnja doma trebala bi da počne uskoro.

ČASOVNIČAR I JUVELIR M. MITROVIĆ

TERAZIJE 22 (do Moskve)

ima: švajcarskih ča- sovnikaa za ruku i džep, zlatnog nakita, krista- la, srebra, pehara i plaketa.

Braći i sestrama popust Cene vrlo solidne. Stručan rad Tražite cene za izradu Klinkaa i značaka.

Iz slovenskog Sokolstva

SMRT DVEJU UGLEDNIH SOKOLSKIH RADNICA Č. O. S.

Dne 5-II umrla je sestra Zdenka Pekarkova, dugogodišnja članica Na- čelništva žena Č.O.S. Radila je kao članica u naraštajskom oteku i u smučarskom oteku Načelništva žena Č.O.S., kao pretседnica.

Jugoslovensko Sokolstvo, a naro- čito žensko članstvo duboko žale o- vaj teški gubitak. Sve naše starije se- stre tehničarke, a i izvestan broj mla- dih, poznavale su sestru Zdenku, koja ih je volela kao što su volele i one nju. Zadnji put je bila u Jugoslaviji, kao zastupnica Načelništva Č.O.S., na smučarskim utakmicama SSS, 1937 godine, u Planici. Bila je, kao i uvek, vedra i srdačna, te je osvojila opšte simpatije.

Smrt ju je otela u najlepšoj dobi života, punu snage i poleta. Članice Jugoslovenskog Sokolstva noseće u- vek u srcima svetlu uspomenu na se- stru Pekarkovu.

Prošlih dana umrla je još jedna iskrena i nepokolebljiva prijateljica Sokolstva, poznata slovačka književ- nica, Helena Marothy-Soltesova. Po- kojna Soltesova spadala je u one na- predne Slovake, kao što su pesnici Hvezdoslav i Roy, koji su svoj slo- vački patriotizam umeli da spoje sa velikom ljubavi prema slovenstvu i koji su u Sokolstvu videli najzdravi- ju organizaciju za vaspitanje slovač- ke mladeži. Helena Soltesova je pi- sala lepe pesme i oduševljene član- ke o Sokolstvu, pa mu je ostala verna i nakon teških dana što ih So- kolstvo preživljuje u Slovačkoj.

Izrazila je želju da se njena prat- nja uputi iz Sokolane, ali pošto je Sokolstvo u Slovačkoj zabranjeno, ta joj želja nije ispunjena.

FILM X SVESOKOLSKOG SLETA

Film poslednjeg svesokolskog sle- ta u Pragu, konačno je završen i bio je prikazivan za pretstavnikne Sokol- stva i štampe u Pragu, na najveće zadovoljstvo svih prisutnih. Film predstavlja zaista monumentalno delo filmske umetnosti i tehnike, i služi na čast onima koji su ga pravili, kao i čitavom Sokolstvu. Na njemu je ra- dilo 11 operatera, pod voćstvom re- žisera M. Friča, a organizacija sni- manja je provedena uz pomoć čita- vog kruga tehničkih, umetničkih i sokolskih stručnjaka. Stihove za film napisao je jedan od najvećih savre- menih čeških pesnika, Josef Hora; muziku je, prema različitim autori- ma, udasio Dr. Julije Kalaš; pa je iz čitavog ogromnog materijala koji je bio snimljen, režiser Frič odabrao najlepše i najznačajnije scene i snim- ke. Počevši od 3 marta film sokol- skog sleta se daje u najvećim pra- škim bioskopima i publika ga očeku- je sa najvećim zanimanjem.

STAMPA I SOKOLSTVO

Pretседništvo ČOS je pozvalo, 23 februara, pretstavnikne štampe da bi ih upoznao sa današnjom aktivnoš- ću Sokolstva u Českoslovačkoj i sa njegovim budućim zadacima. Pozivu su se odazvali pretstavnikni svih znat- nijih čehoslovačkih listova, kao i pretstavnikni državnog Presbira i Ra- dia. Pretседnik ČOS, Dr. St. Bukov- ski, pozdravio je pretstavnikne štampe i naglasio da Sokolstvo ostaje i dalje glavni faktor nacionalnog vaspitanja i podizanja nacionalnih snaga, sada još više nego ranije, pošto su država i narod morali da prođu kroz tako teška iskušenja. Što se pitanja spa- janja organizacija za vaspitanje na- roda tiče, Sokolstvo stoji na gleđištu, da ono nije samo udruženje za te- lesno vaspitanje; već da ono pret- stavlja opšti narodni pokret, sa cilje- vima koji su moralnog i telesno-va- spitnog karaktera. Zbog toga, ono hoće da sokolski uticaj proširi na ceo narod. Više nego ikada, danas je narodu potrebna jedinstvena volja i moralna disciplina.

Pretstavnik »Narodnih Listy«, Ho- leček, odgovorio je u ime pretstav- nika štampe da će on vrlo rado slu-

žiti ciljevima Sokolstva, na što je za- menik starešine ČOS, Dr. Pehlát, o- držao govor o smernicama sokolskog vaspitanja, a član starešinstva Dr. Blaha, o značenju sokolskih sletova.

ČEŠKO SLOVAČKO SOKOLSTVO U AMERICI

Obe američke sokolske organiza- cije, *Američka Obec Sokolska*, i »Slo- vačka telovežbačka organizacija So- ko«, priređuju u godini 1941 zajednič- ki slet, na koji će pozvati i ostale gimnastičke organizacije u Americi, a naročito organizacije slovenskih na- roda. Čehoslovački Sokoli u Gleve- landu su priredili 15 januara vrlo u- spelu javnu vežbu.

»Slovačka telovežbačka jednota Sokol«, u Americi, je odlučila da za- jedno sa češkim Sokolstvom istupi na svim svečanostima za vreme velike svetske izložbe u Njujorku godine 1939.

Pitanje o srazmeri

Pišu nam iz Ljubljane: Banko ve- će za Dravsku banovinu je, 16 febru- ara, raspravljalo o budžetu prosvet- nog odeljenja Banske uprave. U tom proračunu je, prema zakonu, svake godine određena stavka za potporu Sokolstva, u svima banovinama, pa tako i u Dravskoj. Razlika je samo ta, da sve banovine te stavke zaista u- potrebljavaju za svrhu koja je odre- đena zakonom. Dnevni listovi su ja- vili da svota koja je za to određena ima istu visinu kao i prošle godine, t.j. 260.000 dinara. Dalje smo u novi- nama čitali zvanične brojke, prema kojima je u fantovskim osecima i u devojačkim kružocima upisano 11 hi- ljada 372 muška člana i 12.128 žen- skih članova, dakle zajedno 23.500 li- ca. Naprotiv je u pet sokolskih župa Dravske banovine upisano 17.705 de- ce i naraštaja, 17.976 muških članova i 6.646 članica, što znači 42.327 pri- padnika. Prema tome, u sokolskim društvima upisano je 18.827 članova više nego u fantovskim, pa bi bilo očekivati da se gore pomenuta suma bar u tom razmeru podeli. A ne u srazmeru sve prema nu!...

Telesno vaspitanje u svetu

TELESNO VASPITANJE U TUR- SKOJ

Turska vlada priprema zakon o zavodenju obaveznog fizičkog vaspit- anja za muškarce od 12 do 45 go- dina i za žene od 12 do 30 godina. Prema tom istom zakonu, svi sport- ski klubovi i sva viteška društva tre- ba da budu organizovana u jedin- stveni savez telesnog vaspitanja.

TAKMIČENJE

NEMAČKA—MADZARSKA

19 marta sprema se gimnastičko takmičenje između Nemačke i Ma- dzarske u Pasovi, pa je nedavno bio u Minhenu izbor takmičara sa ne- mačke strane. Na čelu nemačkih tak- mičara nalaze se Bekert, Fraj i Fri- drih, dok je poznati nemački gimna- stičar, poručnik Švarcman, sprečen službom. Ni sa madžarske strane ne- će učestvovati dva poznata gimnasti- čara Bertok i Sabo, zato što su spre- čeni, a na čelu ekipe se nalaze Keč- kemeti i Tot.

GIMNASTIKA U SVEDSKOJ

Tokom februara i marta priređuje švedski gimnastički Savez, u 24 o- kružja, eliminatorne utakmice, kao pripremu za Lingijadu. Prijavljeno je preko 3.000 takmičara. Odbor za Lingijadu je uputio poziv na 10.000 škola u zemlji i na 2.100 gimnastič- kih udruženja, da uzmu učešća na lokalnim svečanostima u počast ču- venog švedskog gimnastičara, Linga, kojeg će se održati koncem maja. U Štokholmu se za tu priliku organizu- ju dve masovne priredbe, jedna 19. maja, u kojoj će uzeti učešća više škole, a druga 21. maja, u kojoj će uzeti učešća osnovne škole.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Ovih dana su započele u Sredozemnom Moru, u okolini Gibraltara, velike mornaričke vežbe engleske flote, koje će trajati 14 dana. U manevrima učestvuju 115 ratnih lađa, i više eskadrila hidroaviona. Cilj manevri je odbrana Gibraltara i zatvaranje Gibraltarskog tesnaca. Iz Rima javljaju, da engleski manevri i izazivaju veliko zanimanje u italijanskim političkim krugovima i italijanska štampa se opširno bavi njihovim ciljevima.

»Daily Express« javlja, da je preko 100 hiljada nemačkih radnika inženjera i stručnjaka transportirano na nemačku istočnu granicu, za gradnju nove tvrđave linije koja će predstavljati drugu Siegfriedovu liniju na istočnoj granici i protezaće se od Baltičkog mora do Ratibora u Šleziji, na jugu. U kotarima u istočnoj Nemačkoj, u kojima se grade ove nove linije zabranjen je svaki pristup strancima.

Nemački listovi javljaju da je prošlih dana, u najvećoj tišini, Sovjetska Rusija okupirala kinesku provinciju Sikijan, koja se nalazi između Tibeta i Vanjske Mongolije. Nemački listovi ističu, da su Sovjeti uputili u Sikijan 10.000 svojih vojnika, među kojima se nalaze streljačke brigade i motorizovane jedinice. Ta provincija nema, doduše, naročite privredne važnosti, jer je u njoj mnogo pustinje, ali je njen prostor dva puta veći nego današnja Nemačka, a njena važnost je u tome, što predstavlja komunikaciju između Rusije i srednje Kine. Nemački listovi ističu, da Sovjetska Rusija, na taj način, zauzima velike komplekse teritorije u Aziji, ne žrtvujući niti jednog vojnika. Na taj način uzela je i Vanjsku Mongoliju, koja je potpuno pod njenim uticajem. Konačno listovi podvlače, da okupacija Sikijana predstavlja odgovor Sovjetske Rusije na japansku okupaciju ostrva Hajnana.

Nedavno je u Varšavi održana konferencija teniskih predstavnika država koje učestvuju u utakmicama za Srednje-evropski pokal. Prisustvovali su predstavnici Poljske, Mađarske i Jugoslavije, a Nemačka i Italija učestvovali u utakmicama iduće godine. Upućen je poziv i Rumuniji. Određeno je, da će, u narednim utakmicama za pehar Jugoslovenske Kraljice Marije, učestvovati dame iz Nemačke, Mađarske, Italije, Poljske i Jugoslavije.

Braći, nosiocima odlikovanja Karađorđeve zvezde

Skoro je četrnaest godina kako marljivo prikupljam podatke o svemu što je naš narod iz Bosne i Hercegovine doprineo za oslobođenje i ujedinjenje. Kad prilike budu dopuštale, biće delo objavljeno i poslužiće kao dragocen prilog istoriji naše oslobodilačke akcije.

Knjiga sadrži dva dela: pisanu građu i fotografije sa dokumentima. Naročito je interesantan ovaj drugi deo koji do sada sadrži oko 1500 priloga. Tu su originalne fotografije koje prikazuju razvoj političkog života u Bosni i Hercegovini do Vidovdansskog atentata, obuhvatajući sve važnije, a naročito omladinsku akciju, a onda period stradanja za vreme svetskog rata sa bezbrojem originalnih fotografija koje prikazuju ubijanja, vešanja i tamničenja našega naroda. U tom periodu sadržana je i dobrovoljačka akcija sa serijom fotografija općenite prirode. Kako je međutim nosiocima odlikovanja Karađorđeve zvezde ukazana zaslužena i velika pažnja kako od strane države, tako i od strane javnosti, odlučio sam da u seriju fotografija o dobrovoljcima unesem i fotografije svih onih Bosanaca i Hercegovaca koji su odlikovani Karađorđevom zvezdom.

Koliko sam mogao da saznam za imena, obratio sam se već pojedincima i sabrao lep broj fotografija od-

likovanih. Međutim, to nije ni izdaleka onaj broj koji postoji. U vezi s tim, obraćam se i ovim putem na sva bratska sokolska društva i čete, da objave ovaj poziv svojim članovima i ako među njima ima odlikovanih Karađorđevom zvezdom da ih zamole, da mi pošalju svoju fotografiju u veličini fotografije za legitimaciju. Fotografija treba da predstavlja odlikovanog u vojničkom, a ako toga nema u civilnom odelu ali u svakom slučaju sa odlikovanjem. Uz fotografiju treba priložiti kratak opis života sa oznakom: odakle je odlikovani i radi čega je dobio odlikovanje. Tiče se, kako sam gore napomenuo, samo onih koji su rođeni u Bosni i Hercegovini, pa makar se oni danas nalazili u ma kojem delu države. Molim bratska društva i pojedine da mi saopšte imena onih koji su odlikovani sa njihovom adresom, makar oni i ne bili možda članovi sokolskih društava ili četa.

Vojislav Bogičević

Prosvetni nač. dom,
Tuzla, Pašićeva 63

Književnost

»ALMANAH PROSVETA«

Društvo »Prosveta« u Sarajevu objavilo je, u redakciji Vojislava Gačinovića, odlično uređeni »Almanah Prosveta« za godinu 1939, sa zaista prvoklasnim i najraznolikijim sadržajem.

Uredniku Almanaha uspelo je da u jednoj lepoj ediciji od 200 strana, velikog formata, okupi zaista najodabranija pera našeg javnog života, jednako naučna kao i literarna. Almanah sadrži napise Bogdana Popovića, Slobodana Jovanovića, Dr. Nikole Stojanovića, Dr. Pere Slepčevića, Jovana M. Jovanovića, Branka Lazarevića, Dr. Vladimira Dvornikovića itd., o različitim opštim, nacionalnim i kulturnim problemima današnjice, koji imaju principijelni i programski karakter, a koji se tiču dužnosti naše inteligencije, zadataka

našeg prosvetavanja, čuvanja naših nacionalnih spomenika itd. Uredniku Gačinoviću uspelo je da dobije i jedan članak od francuskog državnika, Eduarda Erioa, posvećen prijateljstvu između Francuske i Jugoslavije. Dolaze zatim literarni prilozima, pripovetke i pesme od Hamza Hume, Branka Čopića, G. Krkleca i Đ. Radovića. Zatim slede prilozima iz područja literarnog eseja i kritike, od Isidore Sekulić, Jaše Prodanovića, Siniše Kordića, Dr. Miloša Moskovljevića, Dušana Stojanovića itd. koji su posvećeni našoj narodnoj pesmi, Sv. Savi, Njegošu, Vuku, Kočiću itd.

Obilato je zastupljena i istorija, preko radova V. Čorovića, Dr. Stranjakovića, Dr. Čubrilovića, Dragiše Vasića, Milana Grola, Dr. L. Markovića, Milutina Lazarevića itd. Ti članci su posvećeni Karađorđu, Knezu Mihajlu, Kralju Oslobođiocu, Jovanu Ristiću, Garašininu, Pašiću, Vojvodi Putniku. Konačno dolaze članci iz područja narodnog prosvetavanja, narodnog gospodarstva, higijene, kulturnog rada na selu itd. U tim prilozima saraduju Božidar Tomić, Dragan Miličević, Božidar Kovačević, Dr. N. Mirković, B. Zečević i ostali.

Kao što se iz svega vidi, »Almanah Prosveta« predstavlja zaista zbirku od visoke naučne i kulturne vrednosti, a osim toga je vrlo lepo ilustrirana i ukusno opremljena. Na koncu još ima i kalendarski deo. Cena je Almanahu 20 dinara, a poručuje se kod urednika Gačinovića, Beograd, Koče Kapetana ulica 14-III.

POGREZIVA VRATILA

SU NAJSAVRŠENIJI NAČIN VRATILA

Svi stari sistemi su nepraktični i bivaju uklonjeni.

Usavršene sprave dobavlja specijalna

TVORNIČA

GIMNASTIČKIH SPRAVA

J. ORAŽEM

RIBNICA NA DOLENJSKEM

Nov način takmičenja

Već duže vremena praktikuje se nov način takmičenja kod ženskih kategorija u Sokolu. Takmičarke u vežbavaju u svojim jedinicama pojedine vežbovne osnovke na spravama, po knjizi češkoslovačke i jugoslovenske načelnice (Provažnikova-Skalarjeva). Na dan samih utakmica, na mestu utakmica, vežbačicama se pokaže dva puta vežba, koju takmičarka tada prvi put vidi i odmah nastupa na utakmice. Ovim načinom htelo se postići to, da takmičarke ne treniraju samo izvesne vežbe, određene za utakmice, nego da uvežbavaju sve one vežbovne elemente, koji su u knjizi sistematski poredani.

ZA DAME MANTLOVI HALJINE i BLUZE

najveći izbor
u specijalnoj radnji
ženske konfekcije

„TOGA“

PINKAS I KOMP.
BEOGRAD

Knez Mihailova br. 8 (ugao)

Najbolji muški šešir prve svetske marke „BARBISIO“ dobićete u poznatoj solidno-galanteriskoj trgovini

S. S. SURUTKA U BEOGRADU, Kralja Milana 15

koji ima uvek veliki izbor muških i ženskih modnih artikala, kao: košulje, mašne, čarape, rukavice, džepne maramice, žensko (svileno rublje, kupaće kostime, kišobrane, čebeta itd. CENE SOLIDNE. PRODAJE I NA KREDIT PREKO BIROA „KREDIT“ I A. B. C.

Prva Jugoslovenska tvornica vagona, strojeva i mostova d. d.

Proizvodi osim vagona lokomotiva i mostova

Parne kotlove, strojeve za gradnju cesta, vatrogasne motorne štrcaljke i požarne aparate.

DIREKCIJA U BEOGRADU: Prestolonaslednikov trg br. 5, Poštanski pretnac 419, Telefoni 30-386 i 30-387, Brzjavi: Lokomotive Beograd.

FABRIKA I POGONSKA UPRAVA U SLAV. BRODU: Telefoni 63 i 81, Brzjavi: Lokomotive Slavonski Brod.

Važno saopštenje igračima državne klasne lutrije, kao i onima koji do sada nisu još igrali.

I ako nije još završeno celo 37. kolo, to je već jedna od glavnih premija pala ponovo

NA SREČKU PRODATU IZ POZNATE OVLAŠĆENE KOLEKTURE

Milana Lavrića — Beograd

Poštanski fah 450

PAŠIĆEVA UL. 20

Telefon br. 24-815

Ovo je ponovan dokaz, da je sreća naklonjena naročito ovoj kolekturi koja posluje na opšte zadovoljstvo svojih cenjenih mušterija, što je i razlog da se kod nje svakoga kola povećava broj igrača. Zato neka niko ne bude bez srećke iz kolekture Lavrić koja je za kratko vreme isplatila već 8 premija, a da zgoditke od Din. 200.000.—, Din. 100.000.— itd. u opšte ne navodimo, ma da imamo i za to dokaza. Za porudžbinu dovoljna je dopisna karta.